

MARELE SINGURATIC

Prefață de Oana Soare

Fișă biobibliografică și referințe critice
de Lucian Pricop

ISBN 978-606-588-184-2

Walter Sisulu National Library Catalogue, București, 1927

Titluri de societatea Tipografia în Lăzăre 2A

Periuri comune și univocatice, ve înțețut să ne consemnești pe:

• TelFax: 021/33.41.30; 021/33.41.36

• Tel: 021.062.898; 021.051.763

• www.edituracartex.ro

• e-mail: comenzi@edituracartex.ro

• O.P. # C.R. 184, București

MARELE SINGURATIC. ISTORIA ȘI MITUL IUBIRII

CUPRINS

<i>Marele singuratic, istoria și mitul iubirii</i> (prefață de Oana Soare) .	7
<i>Fișă biobibliografică</i>	14
<i>Referințe critice</i>	16
Marele Singuratic.....	23

Înse. Este vorba și de o lenioare prin care autorul se apropie treptat de marile sale teme, că și când propriul univers fictional ar avea nevoie de timp peptru a se închela și a-și impune treptat legile secrete de dezvoltare. Amplă cronică a Moromeșilor (din care face parte și scenarea de față) începea în 1955, cu primul volum al romanului omogen și se încheia în 1977, cu *Vîata ca o pradă*. concepută ca un cosmonaut, universul fixat în *Moromeșii* (I) parecă suficient sănătos, și doar finalul deschis, dilematic, arată că autorul își plânja încă ceva acum întorsocerea. De altfel, în 1955 era posibil prea devreme pentru a imagina ce se întâmplă atunci când, timpul nu mai are năbdare. În 1967 scriitorul revine cu volumul al doilea, în care universul rotund explodează sub presiunea legilor istoriei. Se naște astfel și o specie literară nouă, căreia tot Preda îl găsește un nume: e verba de romanul obsedantului deceniu (al cincilea). „Tema povestitorului” – adică vizuirea prozatorului asupra propriei sale lumi fictionale care, în unele cazuri, chiar profetia lui – este una tragică: moartea lunii cărănești ar fi cauzată de politica regimului comunist. Aceasta va deveni eluar supratensia operei lui Preda, mesajul său profund anxios, prin care toate serierile acestui autor capătă un puternic accent subversiv. Înă povestea nu este încheiată, pentru că în 1972 apare *Marele singuratic*, în care personajul central este Nicolae Moromeț. Preda se va reîntârce asupra acestei lumi în

Respect pentru oameni și cărți

MARELE SINGURATIC

PARTEA ÎNTÂIA

Un jăran dacă vine la București, tot jăran caută. Dacă își mai încreză că intr-o zi să-l vadă pe Nicolae Moromeț înainte ca acesta să părăsească definitiv satul de lângă capitală, unde se refugiaște de mulți ani și unde nimeni din Siliștea nu știa precis ce face.

Cel doi ieșiră din fostul palat regal și o suară la vale pe Calea Victoriei, când unuia dintre ei adusese vorba despre băiatul lui Moromeț.

— „Să fie prost, zise celălalt, tu nici la București nu ești altfel! Marmorosblanc. Cum, au trecut chiar atât de mulți ani de atunci? Era un copil! Mă uit la tine, tu, mintea ta o păi în cap doar că să te strâmbă! Eu nu zic că nu este și astă o socoteală, dar dă-mi văz, te rog, să-ți spui că ajunge omul de se sănătă de unul care te zice altceva!

— De ce, Dine? Se putea să fii și morții, chiar dacă era băiat sărbi! Parcă numai bătrânilor nu dreptul îsta?

— La asta aș putea să-ți răspundu' printre-o simplă negație, zise celălalt. Dar eu consider că e mai bine să intrăm și noi undeva, să-țu o pildă la „Căni cu bere” unde am auzit că e plin de se sănătă, și să bem și noi o bere.

Marmorosblanc parcă nici nu auzi, se uită înainte, cu șapca lui de vechi coferist pe cap, și căica agale, cu o expresie de bucuriește pe chip (asta era străinătura la care se referea, pesemnă, celălalt), ca și când orașului î-arefi lipsit ceva esențial, care se vădea la fiecare pas, iar Marmorosblanc se miră că nimeni nu bogă de seamă. Să fi avut douăzeci de ani supă lui, același ca

I

Un țăran dacă vine la București, tot țărani caută. Doi însă mai încercără într-o zi să-l vadă pe Niculae Moromete înainte ca acesta să părăsească definitiv satul de lângă capitală, unde se refugiase de mulți ani și unde nimeni din Siliștea nu știa precis ce face.

Cei doi ieșiră din fostul palat regal și o luară la vale pe Calea Victoriei, când unul dintre ei aduse vorba despre băiatul lui Moromete.

– ... să fie prost, zise celălalt, tu nici la București nu ești altul, Marmoroșblanc. Cum, au trecut chiar atât de mulți ani de atunci? Era un copil! Mă uit la tine, tu, mintea ta o ții în cap doar ca să te strâmbi! Eu nu zic că nu este și asta o socoteală, dar dă-mi voie, te rog, să-ți spun că ajunge omul de se satură de unul care nu știe altceva!

– De ce, Dine? Se putea să fi și murit, chiar dacă era băiat Tânăr! Parcă numai bătrânii au dreptul ăsta?

– La asta aș putea să-ți răspund printr-o simplă negație, zise celălalt. Dar eu consider că e mai bine să intrăm și noi undeva, spre o pildă la „Carul cu bere“, unde am auzit că e plin de silișteni, și să bem și noi o bere...

Marmoroșblanc parcă nici nu auzi, se uita înainte, cu șapca lui de vechi ceferist pe cap, și călca agale, cu o expresie de buimăceală pe chip (asta era strâmbătura la care se referea, pesemne, celălalt), ca și când orașului i-ar fi lipsit ceva esențial, care se vădea la fiecare pas, iar Marmoroșblanc se mira că nimeni nu bagă de seamă. Să fi avut douăzeci de ani șapca lui, aceeași ca

pe vremea când venea cu ea la adunările din poiana fierăriei lui Iocan și unde era la fel de tăcut ca și acum. Ceea ce fusese în ea roșu se păstrase în mod ciudat intact, dar cozorocul avea o puizerie de plesnituri, nici nu mai știai ce e, iar mușamaua avea culoarea pământului.

Celălalt era și el acum atent la altceva, căuta cu privirea un anumit om, mai aşa, de-al lor, potrivit să fie întrebăt, pe care îl și găsi și îl opri. „Carul cu bere“, unde e, asta voia să știe de la el...

Veniseră la București între sapă și secere, cel dintâi, care nu era altul decât Din Vasilescu și care îi făcuse odinioară lui Moromete un cap de humă arsă, îl luase pe cel de-al doilea, prietenul său Marmoroșblanc, în camioneta trimisă să-i încarce sculpturile lui în lemn, pe care un corespondent regional al unui ziar central le semnalase, iar muzeul republican de artă trimisese în fiecare an pe câte cineva să le vadă și să le aducă. Și pe cine lua el să fie martorul isprăvii? Rudele nu sunt martori buni, nu-i crede lumea, și atunci îl luase pe Marmoroșblanc, om greu de convins. Numai că Marmoroșblanc prea se arăta ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit, de data asta, de pildă, intră în fostul palat regal ca într-o cărciumă, cu căciula în cap, și nu scoase o vorbă tot timpul, deși știa că acolo sunt lucrările prietenului său, care se dovediseră că nu erau chiar niște prostii să se joace alții cu ele din moment ce fuseseră aduse într-un palat. Dar aşa se întâmplă să avem încredere în neîncrezători, ca să descoperim pe urmă în ei niște ranchiunoși...

„Carul cu bere“ era plin de lume și de fum și glasurile ceva mai înăbușite decât într-o gară. Cei doi intrără și găsiră într-adevăr îndată doi silișteni, unul al lui Lisandru Guliță și altul al lui Pațac, alde Gheorghe, lucrau amândoi pe un săn-tier și dormeau în barăci.

- Ce faceți voi, mă, aici, Gheorghe? întrebă Din Vasilescu.
- Noi, mă? sări Gheorghe. Construim societatea! Jumate am și construit-o, adăugă el, a mai rămas jumatea ailaltă.
- Mă, să fie al dracu! făcu Din Vasilescu. Și cât câștigați?
- Noi, mă?! făcu Gheorghe iar, cu un entuziasm icnit. O mie două sute de lei pe trei luni!

– Păi stați bine, zise și Marmoroșblanc. Da' tu parcă erai la pușcărie, Gheorghe.

Îeșise recent, răsunse Gheorghe. Stătuse pe urmă câțiva timp pe-acasă și intrase în spital, că se îmbolnăvise, băuse spirit dintr-o sticlă... Când băutura asta cădea în cel ce ne hrănește, continuă Gheorghe și-și puse laba pe cel care de fapt doar mistuiește, haaa, mugi, și la amintirea cumplitei satisfacții se frecă pe burtă ca un căpcăun. Scria pe sticlă: „numai pentru uz extern“, dar el a zis: „îl consider bun și pentru uz intern“. L-au transportat cu salvarea și s-a făcut bine... E adevărat că are și el acum o fată? Da, zise Gheorghe, are treisprezece ani, o înfiase de pe undeva din Moldova, de la unii care divorțaseră și o lăsaseră pe drumuri ca pe-o vagabondă. El nu mai avea speranță să facă un copil al lui, a ajuns la vârstă când bărbatul începe să semene cu femeia și nu mai e nici o deosebire între ei doi acolo unde altădată era una mare... Când se putuse îi arsesee de altele, ca mai pe urmă să fie concentrat șase ani, ce să faci, vreau nu vreau, când te cheamă țara la datorie mai e după cum vreau tu? N-a fost război? Ei, dar cum e, tot copil e, zise Marmoroșblanc. Cum învață la școală? Prost, cum să învețe, răsunse Gheorghe, a rămas și repetentă...

– Și la pușcărie, zise Marmoroșblanc, spunea alde Ilie Ciupăgeanu că ați dus-o bine.

– Noi, mă? icni iar Gheorghe. Să tot fii achizitor la cooperativă, păcat că nu m-am ales decât cu cinci sute de lei, m-au și prins.

– N-ai așteptat și tu să te mai învechești, zise Costică al lui Lisandru Guliță.

– Ce să aștepți! E timp de așteptat? zise Gheorghe.

Ei, și cum era acolo? Ce făceau ei, spre o pildă, într-o zi de dimineață și până seara? O zi din viața lui Gheorghe Pațac! Ce făceau? Păi, dimineața era scularea. Pe urmă, masa. Pâine (și aici Gheorghe întinse mâna și și-o tăie cu cealaltă, ca să arate cât de mare era bucata: era mare!), cafea, pe urmă venea prânzul: pâine (și iar întinse mâna și măsură), castroane mari cu fasole, cu varză. Mâncau și pe urmă se întindeau pe pat gemând: haaa,

bine mai e la pușcărie, paștele mă-sii! Până într-o zi, când la un apel s-a pomenit cu comandanțul că întinde așa degetul chiar spre el și îl întreabă (și aici Gheorghe imita deodată cu un glas subțire ca al unui om de altă condiție, care nu putea avea o voce normală, groasă ca a lui): „Ce condamnare ai dumneata?“ (și revenind la vocea lui): „Să trăiți, domnule comandanț, trei luni!“ (și iar vocea subțire): „Pentru ce?“ „Să trăiți, domnule comandanț, comerț ambulant!“ (așa numea el ce făcuse). „Treceți-l la camera numărul 1“. Ce era camera asta? Bucătăria. Curățau cartofi. Sute de kilograme. Se duceau și îi cărau cu niște coșuri și mai făcea ce mai făcea și mai aruncau doi-trei de-ăia mari în spuză și îi mâncau... buni erau...

— Va să zică în principiu nu era rău la pușcărie? zise Din Vasilescu.

— Ce principiu? se răsti Gheorghe.

— Ca idee! răsunse Din Vasilescu.

— A, ca idee! Invers, se răsti deodată Gheorghe cu o expresie care arăta că fusese prins subit de inspirație, care îi dictase răspunsul, și nu de gândirea lui, care nu înțelesese despre ce era vorba.

Se lăsa o tacere în care o lumină de admiratie se văzu cum schimbă expresia sceptică de pe chipul lui Marmoroșblanc. S-ar fi zis că se simtea răzbunat de ceva. Rânji și le spuse celorlalți:

— De când i-au luat lui Din ciopliturile alea la muzeu, spune, așa, niște cuvinte... vorbeam cu el despre alde Niculae al lui Moromete, că el zicea că să ne ducem pe la el să vedem ce mai face, și eu îi spun: păi am auzit că ar fi murit... El, cum se poate, zice, să spun o vorbă ca asta, că era băiat Tânăr... Ei și? zic. Și el zice că ar putea să-mi răspundă prințro simplă, nu știu cum a zis, cum zisești, Dine, că uitai, ragață? Sau cum dracu zisești, garață?

— Negație, răsunse Din Vasilescu.

— Ei! făcu Marmoroșblanc, cu un gest retezat de triumf arătându-l pe Gheorghe cu degetul pe deasupra halbelor de bere: Răspunde-i și lui acum la ce-a zis!

— Adică la ce? La cuvântul *invers*?

— La ce-a zis. Zi-i și tu!

— Gheorghe a vrut să spună că pușcăria nu e bună ca idee, dar practic și să dă să mănânci...

Marmoroșblanc, la auzul acestui răspuns, redeveni plăcălit. Costică al lui Lisandru Guliță, cel mai Tânăr dintre ei, să fi avut patruzeci de ani, și care din pricina bărbii negre nerase de mai multe zile arăta parcă negru și la suflet, se însemnă și își arăta dinții privindu-l pe Marmoroșblanc.

— Ti-a zis-o, nea Ioane!

— Ce mi-a zis-o? Pentru că ești tu prost și nu înțelegi? răspunse Marmoroșblanc.

Costică al lui Lisandru Guliță se lumină și mai tare la față ca și când ar fi vrut să confirme astfel că avea celălalt dreptate, că e un prost, și că asta e un rang la care nu ajunge oricine.

— Nea Ioane, cum a fost când te-ai dus cu alde Fane și cu Brigman la Baltă la Turnu și v-au dat acolo pescarii ciorbă de pește?

Marmoroșblanc se uită neliniștit la alde Costică. Nu era de-a bună cu întrebarea asta!

— Am auzit că unul din voi a mâncat acolo la ciorbă de pește până..., relua Costică cu un rânger drăcesc. Cică stăteați jos, alde Brigman a spus ceva caraghios, și unul din voi s-a rupt aşa deodată de râs, și atunci, în clipa aia, i s-au rupt și mațele în el... Așa povestea alde Fane!

— Du-te, bă, în... mă-ti, zise atunci Gheorghe, care fiind mai mare decât Costică începuse să arate înțelegere pentru bătrâni, de vîrstă cărora nu mai avea mult până să se apropie.

Era limpede că nu Fane acela o pătișe acolo, și nici Brigman care povestise ceva caraghios, ci chiar Marmoroșblanc. Nu trebuia lăsat Costică să precizeze...

— Hai să trăim, zise atunci Costică renunțând, după ce i-o plătise lui Marmoroșblanc fiindcă îl făcuse prost. Si puse mâna pe halbă.

Și toti ciocniră. Băură îndelung, dar parcă totuși cu economie, fiindcă, lăsându-le jos, lichidul aproape că nu se micșorase deloc în halbele pântecoașe.

— Vă duceți degeaba la al lui Moromete, zise Gheorghe, nu vrea să stea de vorbă cu nimeni.

— Chiar cu nimeni? zise Din Vasilescu.

— Absolut. M-am dus eu, na! făcu Gheorghe și se arăta pe sine cu degetul, holbându-se, adică, s-a dus el, marele Gheorghe, și n-a stat ăla de vorbă cu el, darmite dacă s-ar duce altul!?

— Ce, a ajuns și el director? zise Marmoroșblanc.

— Ia uite la el! făcu Gheorghe nevenindu-i parcă să-și creadă urechilor. Director, mă! Abia poate să ducă roaba de pământ cu care cară. Mai director ca mine, care car cu brațele!

Și aici lui Gheorghe i se păru că a spus ceva care ar fi trebuit să stârnească hohotele: izbucni singur, ducându-și pumnul la nas cu cotul ridicat ca pentru a se feri de eventualii pumni cu care ar fi putut tăbărî pe el ceilalți, morți de atâta râs, și l-ar fi lovit astfel ca să înceteze. Nu tăbărî însă nimeni și nici nu râse vreunul.

A luat el într-o zi autobuzul, expre, cu Costică, nu e aşa, Costică? zise Gheorghe. Auzise și el despre băiatul lui Moromete c-o fi, c-o păti, că l-ar fi dat în gât pe-acolo pe la Turnu unul Bâznae, ajutat de unul mai mare, Beju, care și el a căzut pe urmă... Și că era cât pe-aci să-l excludă dacă nu se ducea la fostul notar din 47 din Siliștea. Ajunsese om important, notaru-ăsta, dar de-adevăratelea, ce să mai vorbim prostii, și-i zice lui Niculae, ca să-l scape, treci încoa, și l-a adus aici lângă București, într-o grădină, la un castel. Ce mai, sunt sere de flori și hectare de pomi acolo... Avere, a stat un prinț în castelul ăla, că n-o fi stat el, alde Gheorghe al lui Pațac sau alde Costică al lui Lisandru Guliță. Sigur că după ce ai fost activist la un raion, unde ești şef peste douăzeci de comune, să fii șeful unei casmale într-o grădină, e greu. Pe cine mai ai în subordinea ta? Niculae, de, una, că era băiat cu carte, cu liceu! Și alta, cum să nu fi învățat el să stea călare pe douăzeci și cinci de comune cât timp a fost activist? Pui mâna pe telefon, și, tărrr, alo, Baldovineștii, vă muma în..., executarea, că vin peste voi și vă dau cu capul de toți pereții! Sau pică peste ei în ședință, când nici nu le trece prin cap, și te așezi pe scaun în prezidiu. N-ai văzut? Bagi mâna în buzunar, scoți pachetul de țigări, îl pui pe masă, scoți și chibritul și îl pui

peste pachet și începi: tovarășul președinte din această comună, îndeplinit el sarcinile date? Și te uiți la președinte cum se îndeașă de frică în gâtul lui gros, să se facă mai mic... Vina lui Niculae, în vara aia când veni în Siliștea, care fu, de-o păță? Nu încă de Mantaroșie și ai lui pe ginerele lui Trafulică? Și cine a fost vinovat? Niculae a fost vinovat, că n-o fi fost el, Gheorghe al lui Pațac, trimisul comitetului raional al P.M.R. să conducă activitatea de strângerea recoltei. Cine i-a băgat ăluia frica în oase de s-a aruncat în râu? Nu i-a răscolit Mantaroșie casa, să caute recolta ascunsă, și pe lângă recoltă nu i-a găsit el și cartușe în pivniță? Și din pricina cartușelor n-a luat-o ginerele lui Trafulică la goană spre pădure, și ăștia după el, să-l prindă, și l-au încolțit la marginea râului, care se umflase? Că din punct de vedere că alde ginerele lui Trafulică nu știa să înnoate, înseamnă că avea omul două frici în el, și și-o fi făcut socoteala și ce-o fiz: să mă înc, sau să mă bage la beci? Și din astea două frici mai mare frică a avut de beci, fiindcă nu rabdă toți, el, spre o pildă, alde Gheorghe al lui Pațac, n-are nici cea mai mică frică, ce poate să-i facă, dar alții au, ei, na, să-l iai pe om, care e învățat să fie liber, și tam-nesam să-l închizi și să nu-l mai lași să vadă lumina soarelui când vrea el!... Că în timpul războiului o fi găsit și ăsta o ladă cu cartușe lăsate de nemți care fugeau și o fi băgat-o în pivniță, poți să-l învinuiești de port ilegal de armă, când armă nu era? Omul e strângător, dacă le-a găsit, ce-ai fi vrut, să le arunce?

Gheorghe parcă era trist relativând toate acestea. Dar repede își reveni și continuă, căutând vina și în felul de a fi al băiatului lui Moromete, nu numai în istoria cu cel încat. Povestii altă istorie. Alta ar fi fost situația, zise el, dacă la un moment dat când Isosică secretarul de atunci al organizației i-a trimis la el acasă pe unul Geacă și unul Dănilache să-i spuie cine era să-l omoare în fața primăriei în 46, când îl bătură pe Niculae oamenii. Era Bilă! Niculae trebuia să ia faptele în considerare! Dar Niculae ce le-a făcut? Cărați-vă, zice, de la poarta mea, dacă vreți să nu vă dau afară din partid! V-au trebuit atâția ani ca să spuneți? Ce v-a venit taman acu'? Lui alde Isosică nu-i mai convenea alde Bilă

și ar fi vrut să-l curețe în felul acesta. Dar Niculae a bănuit... Nu că ar fi ținut la Bilă, cum să ții dacă a vrut să te omoare, dar s-a ferit să intre în sforile satului, iar ăștia din sat cum să-l ierte? Pe lângă acestea, toată lumea în vara aia stătea cu ochii pe Niculae să vadă cum o să rezolve el situația? Fiindcă unii credeau că, haiti! acum e care pe care, dacă îi dă ei jos de la primărie pe alde Isosică și Platoagă, președintele care era în funcție, și le dă foc la case, gata cu comuniștii, fac ei un guvern nou în Siliștea, în frunte cu alde Trafulică, și fug ăia de la București când or auzi, se duc dracului! Până să fugă ăia, a venit miliția și i-a luat... Ori Niculae n-a știut să rezolve aceste turburări...

... Și a vrut și el, Gheorghe al lui Pațac, cu alde Costică al lui Lisandru Guliță, să-l vază pe Niculae ce face el acumă acolo în grădina aia după ce nu mai era ce fusese, chiar aşa era, cum se spunea, că dădea cu sapa și căra cu roaba? Adică cum, băiat cu liceu, altceva mai bun nu-i găsise fostul notar? Vroiau să știe cum, băiat de la ei din Siliștea, ajunse Ouăbei director, care vindea alviță în sat cu cobilița, pe ouă, și ăsta cu liceu căzu la pământ și nu se mai ridică? Până și Brigman, dacă veni el și nu mai fu ce era, când se întoarse în sat și luă sfârșit colectivizarea generală, tot îl făcură și pe el ceva...

Aici Gheorghe al lui Pațac se opri singur, izbucni pe neașteptate într-un râs înghesuit de satisfacție și dându-se pe spate pe scaun își duse din nou pumnul la gură cu cotul în gardă, ca și când s-ar fi ferit să nu încaseze iar lovitură de la ceilalți, pentru râsul excesiv pe care li-l provoca. Dar numai pe chipul negru al lui Costică apăru sticlirea tăcută a unui rânjet. Ceilalți stăteau țepeni. Din Vasilescu și Marmoroșblanc, amețești după cât se pare de berea băută și de glasurile monotone, dar ridicate, ale berăriei, nu erau prea atenți la povestirea lui Gheorghe.

– Ei și ce l-au făcut pe alde Brigman? întrebă Costică, care înțelesese că de pățania lui Brigman se omora aşa cu râsul Gheorghe.

– Cum, se miră acesta, șef de atelaj!

Asta însemna mai mare peste o căruță. Rânjetul lui Costică se adânci, mișcându-i și fălcile lui negre de păr, și privirea i se împuțină, dându-i o înfațișare bestială.

— Șef mare! făcu el.

— Ei, na! făcu și Gheorghe redevenind grav. Tragi de hături și, prrrr! direcția tarlaua numărul patru, la strângerea recoltei, pui mâna pe furcă și, aşa șef cum ești, încarci.

Urmă o lungă tacere... Costică, cu gândul la soarta lui Niculae, în jurul căreia se învârtise atâtă Gheorghe povestind, își reaminti pesemne, cu amănunte, ce pătișeră ei atunci când se du-seseră să-l vadă pe băiatul lui Moromete și se gândeau, poate, cum să continue el cât mai bine povestirea celuilalt, fiindcă zise:

— ... Păi n-am făcut drumul degeaba?!

Și apoi nu mai adăugă nimic, iar cuvintele acestea, lipsite de legătură, sunară fără noimă. Numai Gheorghe înțelese.

— Am făcut drumul degeaba! se miră el. Asta am spus eu de la început.

Adică ce-au pătit! asta era întrebarea.

Dar Costică tăcea, nu avea, după cât se părea, darul vorbirii, placerea lui era să asculte... și la asta trebuie priceperă, fiindcă altfel nu-ți povestește nimeni nimic.

De fapt nu pătișeră mare lucru, și dacă Niculae le-ar fi făcut și el cinste cu un pahar de vin, aşa ca între oameni, cine știe, poate că Gheorghe al lui Pațac n-ar fi spus că băiatul lui Moromete era muncitor cu roaba, ci horticultor. Fără să mai vorbim că tot el răspândise în sat, nu se știe de ce, știrea pe care i-o spusese Marmoroșblanc lui Din Vasilescu... Plecaseră într-o dumnică, în loc să se ducă la „Carul cu bere“, ca de obicei, se gândiseră să se ducă la suburbana respectivă a Bucureștiului unde se afla castelul și să-și astâmpere curiozitatea, care uneori e mai tare ca setea, mai ales când ai bănuiala că nu e vorba de ceva obișnuit. Gheorghe al lui Pațac fu singurul dintre cei care, vizitându-l pe Niculae, povesti cum fuseseră primiți, spre deosebire de ceilalți, care doar îl înjurau sau treceau sub tacere amănuantele, adăugând de la ei ceva care nu se baza însă pe vreun